

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัยดังรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17
2. เพื่อศึกษาระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 88 คน และข้าราชการครู จำนวน 1,418 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,506 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ปีการศึกษา 2560 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางการประมาณค่าเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 – 610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ด้วยวิธีการกำหนดช่วงสุ่ม (Sampling interval) โดยการเรียงจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูตามขนาดสถานศึกษา ก่อน จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามช่วงการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 25 คน และข้าราชการครูจำนวน 352 คน รวมทั้งสิ้น 377 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากมากไปหาน้อยตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .35 ถึง .79 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากมากไปหาน้อย ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 40 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .34 ถึง .77 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จากผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 23 โรงเรียน และในจังหวัดตราดจำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 39 โรงเรียน แจกแบบสอบถามจำนวน 377 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 353 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.00 จากนั้นส่งซ้ำที่เดิมและตามเก็บจนครบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์สภาพองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5. วิเคราะห์หาสมการพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พลวัตการเรียนรู้ การเสริมอำนาจบุคคล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนองค์กร และการจัดการความรู้ ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสามารถพยากรณ์องค์การแห่งการ เรียนรู้ในสถานศึกษาได้ร้อยละ 71.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = .260 + .919X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z}_y = .844Z_x$

อภิปรายผล

จากผลการศึกษการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อองค์การแห่ง การเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีประเด็นสำคัญ ตามวัตถุประสงค์ที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้สถานศึกษาในสังกัดจัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาภายใต้ชื่อ โครงการเขตสุจริต ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีความรู้ ความตระหนัก ส่งเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจให้สอดคล้องกับ มาตรฐาน 5 ประการ คือ ทักษะกระบวนการคิด ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัยอย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ กับการประเมินความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงได้ให้ ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนา สถานศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพ และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เหมาะสม และสอดคล้องกับภาพการศึกษาเพื่ออนาคตไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กำหนดนโยบายด้าน การศึกษาไว้ว่าส่งเสริมระบบธรรมาภิบาล ในวงการศึกษ สร้างคนสร้างสังคม และสร้างชาติให้ต่อต้าน การทุจริตคอร์รัปชัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2559 : 45) เช่นเดียวกับสุรชัย ขวัญเมือง (2550 : 52) ได้กล่าวถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ว่า เป็นหลักการที่จะช่วยลดปัญหาการ นี้อราชฐ์บังหลวงและส่งเสริมให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอมอร วัฒนา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมเขต 3 พบว่า 1) จิตสำนึกผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับหลักธรรมาภิบาล ในระดับมาก 2) ระดับจิตสำนึกผู้บริหารใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ระดับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผู้บริหารที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับจิตสำนึกผู้บริหารสูงกว่า ปริญญาตรี และแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 5) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก มีระดับจิตสำนึกผู้บริหารสูงกว่าประสบการณ์น้อย และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วุฒิพงษ์ บัวช้อย (2553 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาต้นแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมโดยภาพรวมในระดับมาก ด้านหลักคุณธรรมโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมในระดับมาก ด้านหลักความโปร่งใสโดยภาพรวมระดับปานกลาง ด้านหลักความรับผิดชอบโดยภาพรวมระดับมาก และด้านหลักความคุ้มค่าโดยภาพรวมในระดับมาก

2. เพื่อศึกษาระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีระดับองค์การแห่งการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ พลวัตการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การเสริมอำนาจบุคคล การปรับเปลี่ยนองค์การ และการจัดการความรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะสมาชิกทุกระดับในสถานศึกษาเห็นความสำคัญต่อการเรียนรู้ และมีความสนใจในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านสังคมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี พ.ศ. 2559 – 2562 (จันทบุรี – ตราด) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ที่ระบุถึงการพัฒนาให้คนเหมาะสมตามช่วงอายุ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสภาพสังคมในอนาคต ในประเด็นการปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ มีการปรับพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก รวมทั้งการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ และการผลักดันยุทธศาสตร์การสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่กระจายตัวอย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับ นิติพงษ์ ยาวไรสง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการเอื้ออำนาจบุคคลอยู่ในลำดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ สุริย์มาส สุขกสิ (2557 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษา 1) ด้านพลวัตแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจาก มากไปน้อยสามลำดับแรก คือ สนับสนุนให้บุคลากรได้เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ และสนับสนุนให้บุคลากร

เกิดการเรียนรู้จากการคาดการณ์ล่วงหน้า 2) ด้านการปรับเปลี่ยนองค์กร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อยสามลำดับแรก คือ สนับสนุนให้บุคลากรมีความเข้าใจในแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่าง ชัดเจน สนับสนุนให้บุคลากรสามารถช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกันและสนับสนุนให้บุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 3) ด้านการให้อำนาจและสร้างความสามารถให้กับบุคลากร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อยสามลำดับแรก คือ สนับสนุนให้บุคลากรสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้ สนับสนุนให้บุคลากรมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับ มอบหมาย และสนับสนุนให้บุคลากร ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางาน 4) ด้านการจัดการความรู้ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อยสามลำดับแรก คือ สนับสนุนให้บุคลากรจัดข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สนับสนุนให้บุคลากร สามารถใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และสนับสนุนให้บุคลากรสามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่าง สะดวกและรวดเร็ว และ 5) ด้านการเพิ่มความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อยสามลำดับแรก คือ สนับสนุนให้มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มาใช้ในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้บุคลากร ได้ใช้เทคโนโลยีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนให้บุคลากร ได้ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ดังนั้นนอกจากว่าโดยสรุปได้ว่าทั้งห้าด้าน โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาสังเวช จันทโสภี (ศิริ โศทร) (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น ตามทฤษฎีของไมเคิล มาร์ควอดท์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับองค์ประกอบองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่สายปฏิบัติการ มีความคิดเห็นตรงกันอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านพลวัตของการเรียนรู้ ด้านการปรับเปลี่ยนองค์กร และด้านการเพิ่มอำนาจสมาชิกองค์กร ส่วนที่เหลืออีก 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการความรู้ ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ผู้บริหาร อาจารย์ มีความเห็นอยู่ในระดับมาก แต่เจ้าหน้าที่สายปฏิบัติการมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น โดยรวมเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงกับองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ทั้งนี้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ความความสัมพันธ์ระดับสูง ได้แก้หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม ตามลำดับ จะช่วยให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ซึ่งจะทำให้สมาชิกทุกระดับในองค์กรมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ และเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดไปตามสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลง สถานศึกษาจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ต้องมีการพัฒนาจากระดับบุคคลถึงระดับสถานศึกษา และการที่จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ควอดท์ ได้นั้น จะต้องมีการประกอบย่อยต่าง ๆ 5 องค์ประกอบด้วยกันคือ ด้านพลวัตแห่งการเรียนรู้ ด้านการปรับเปลี่ยนองค์กร ด้านการเสริมอำนาจบุคคล ด้านการจัดการความรู้ และด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านพลวัตการเรียนรู้คือ ความหลากหลายของการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร การเรียนรู้จากการปรับตัว การคาดการณ์ การเรียนรู้และการปฏิบัติ โดยใช้ทักษะการเรียนรู้ (Marquardt: 1996 : 67) สถานศึกษาจะสามารถเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จะต้องเริ่มจากสมาชิกทุกระดับในสถานศึกษาเกิดการเรียนรู้ เพราะคนยิ่งเรียนรู้ ก็จะยิ่งขยายขีดความสามารถของตนออกไป (As people learn, their abilities expand) (Fiore. 2013 : 64) องค์กรที่มีการเรียนรู้ก็จะเติบโตและพัฒนาต่อไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด การขับเคลื่อนสถานศึกษาต้องเริ่มจากการบริหารอย่างมีหลักการก่อนดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือที่ดีจากสมาชิกทุกระดับในการปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งจึงจะทำให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การใช้หลักธรรมาภิบาลนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาเท่ากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ แม้ว่าสถานศึกษาจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับวิไลพร จันแสงยม (2555 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับสูง

4. ความสามารถในการพยากรณ์ของการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 71.20 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสามารถพยากรณ์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ และเมื่อสถานศึกษามีระดับบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้น จะทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้นด้วย เป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ และยังพบอีกว่าการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลทุกด้านมีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับสูง โดยที่หลักนิติธรรมและหลักความโปร่งใสมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับเบญจวรรณ ทิมสุวรรณ และคณะ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับสภาพองค์กรแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวง

สาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกมีวัฒนธรรมองค์การและสภาพองค์การแห่งการเรียนรู้ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง วัฒนธรรมองค์การโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางถึงในระดับดีกับสภาพองค์การแห่งการเรียนรู้ทั้งโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 วัฒนธรรมองค์การสามารถทำนายสภาพองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ได้ร้อยละ 46.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงภา เสมทับ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา 2) ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา 3) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และระดับความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 380 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านภาวะผู้นำ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านพันธกิจ และยุทธศาสตร์ ด้านการจูงใจ ด้านการบริหารจัดการ และด้านบรรยากาศองค์การตามลำดับ 2) ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการมีแบบแผนความคิด และด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ตามลำดับ 3) ปัจจัยที่ส่งผลในทางบวกต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ โครงสร้างองค์การ การจูงใจ เทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรมองค์การ และภาวะผู้นำ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากที่สุด ($r_{xy} = .823$) กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา คือ $\hat{Z} = 562 X_1 + .189 X_2 + .352 X_3 + .967 X_4 + .749 X_5$ โดย X_1, X_2, X_3, X_4, X_5 และ X_6 คือ โครงสร้างองค์การ การจูงใจ เทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรมองค์การ และภาวะผู้นำ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาต่าง ๆ ควรกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรที่ชัดเจนในการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และสภาพองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีความสามารถในการดำเนินงานมากขึ้น
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ควรมีแผนการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามให้สถานศึกษาต่าง ๆ ได้พัฒนาการบริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้น ควรเร่งพัฒนาด้านความคุ้มค่าและการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก ๆ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ควรจัดให้มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในเรื่องการพัฒนาแบบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลและองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาต่าง ๆ เรียนรู้และสร้างโอกาสในการแข่งขันเพิ่มขึ้นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
2. ควรจัดให้มีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
3. ควรศึกษาแนวทางการจัดการความรู้เพื่อสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
4. ควรจัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี